

NORSK OLJEMUSEUM ÅRBOK 2015

Valhall – en historie om å skynde seg langsomt

av Finn Harald Sandberg

Nasjonalbibliotekar
Aslak Sira Myhre
tester nettstedet
Kulturminne Valhall
i utstillingen ved
Norsk Oljemuseum
på lanseringsdagen.
Foto: NOM/Jan A.
Tjemsland

Onsdag den andre desember ble Nettstedet Kulturminne Valhall lansert med en høytidelig og feststemt markering på Norsk Oljemuseum. Det var inviterte gjester fra både lisenseierne BP og Hess og direktørene Jan Norheim fra BP og Martin Edwards hadde begge hilsener og godord fra sine selskaper.

Den offisielle åpningen ble foretatt av Nasjonalbibliotekar Aslak Sira Myhre, som også liker å kalle seg en «oljeunge». Han snakket om at kulturminneprosjektene som Norsk Oljemuseum, Norsk Olje og gassarkiv ved Statsarkivet i Stavanger og Nasjonalbiblioteket samarbeider om, er viktige

Finn Harald Sandberg (f. 1949) er fagsjef ved Norsk Oljemuseum. Sandberg er utdannet sivilingeniør fra Norges Tekniske Høyskole (NTH) med hovedfag innen marin teknologi. Han har mer enn 30 års erfaring fra oljebransjen med ansettelse hos Moss Rosenberg Verft og Statoil. Sandberg har vært prosjektleder for Kulturminne Valhall.

for å ta vare på historien fra den kanskje aller viktigste og beste epoken i Norges historie.

Som oppvokst i oljealderen savnet han de tydelige tegnene på at Stavanger er en oljeby, slik det var i 1970- og 80-årene. Da var det con-deeper i Hinnavågen og plattformdekk på Rosenberg – begge synlige bevis på byens og landets viktigste næring. I dag er det bare store kontorbygg med firmanavn som markerer «oljås» nærvær. Det kan være alle mulige slags aktiviteter knyttet til slike bygg, men «... aldri vil noen se på anleggene på Valhall-feltet og lure på hva de driver med der – i alle fall hvis du er fra Stavanger» slo Sira Myhre fast før han erklærte Kulturminne Valhall for åpnet.

Hva er Valhall?

Valhall er et stort oljefelt i den sørlige delen av den norske delen av Nordsjøen nær grensen til Danmark. Havdypet der feltet ligger er omtrent 70 meter. Installasjonene på feltet har også produsert oljen fra det mindre feltet Hod i som ligger 13 km lenger sør. Hod ble permanent stengt ned i 2013. Amoco Norway Oil Company var operatør og ansvarlig for boringen. Valhall-feltet ble funnet i 1975 og godkjent for utbygging i 1977. Dette var det fjerde drivverdige funnet på norsk sokkel. Produksjonen av olje startet opp i oktober 1982. Hod-feltet ble funnet i 1974, men var så lite at det ikke ble erklært drivverdig før mange år senere. Utbyggingsplanene for Hod ble godkjent i 1988 og produksjonen tok til i 1990.

Valhall-feltet produserer fra krittbergarter fra sen kritt-alder og formasjonene har fått betegnelsene Tor og Hod. Reservoaret befinner seg på 2400 til 2700 meters dyp. Krittet i Tor-formasjonen er finkornet og mykt med forholdsvis store sprekker som gjør at olje og vann strømmer lettere enn gjennom Hod-formasjonen.

Boligplattformen QP og boreplattformen DP sett fra prosess- og produksjonsplattformen PCP. Foto: BP

Valhall blir av de som kjenner det godt, omtalt som et veldig spesielt felt. Jo mer som blir produsert, jo mer reserver synes det å være igjen. Da Plan for utvikling og drift (PUD) ble sendt til myndighetene i 1977 ble det antatt å være 247 millioner utvinnbare fat olje i reservoaret. Fram til 2014 er det blitt produsert nesten en milliard fat oljeekvivalenter og man har en visjon om å kunne få ut ytterligere 500 000 fat! Det vil kreve både teknologiske nyvinninger og forbedret effektivitet for å utløse hele potensialet.

Utbygging i mange faser

Feltet ble opprinnelig (1982) bygd ut med boligplattform (Valhall QP), boreplattform (Valhall DP) og produksjonsplattform (Valhall PCP).

Hod, det lille oljefeltet 13 km sør for hovedfeltet som ble satt i produksjon 30. september 1990, har vært fjernstyrt fra Valhall.

I 1996 ble det installert en brønnhodeplattform (Valhall WP) med plass til 19 ekstra brønner.

I 2000 fikk BP godkjent en ny PUD og sommeren 2003 kom injeksjonsplattformen (Valhall IP) som inneholder vanninjeksjonsutstyr, på plass. I forbindelse med denne godkjenningen ble lisensperioden forlenget fra 2011 til 2028.

I 2006 ble det sendt enda en søknad til myndighetene om en utvidelse av lisensperioden. Operatøren så for seg produksjon på feltet i mange år til. En ny PUD med tittel "Forlenget levetid for Valhall" ble også oversendt i forbindelse søknad om utvidelse av lisensperioden, denne gangen til 2049.

Hod er en enkel, vanligvis ubemannet brønnhodeplattform. Den fjernstyres fra Valhall 13 km unna, og var Nordsjøens første ubemannede plattform da produksjonen startet i august 1990. Foto: BP

Valhall plattformene
slik de står i 2015. Fra
venstre: QP, DP, PCP,
WP, IP og PH.
Foto: Kjetil Alsvik/BP

Året etter ble enda en PUD godkjent. En flankeutbygging som omfatter to brønnhodeplattformer (Flanke Sør og Nord) ble startet opp 2003 fra den sørlige plattformen og produksjonen ble ytterligere utvidet året etter fra plattformen i nord.

Valhallfeltet hadde sunket så mye at hotellplattformen ikke lenger oppfylte sikkerhetskravene. En ny prosess- og hotellplattform (PH) ble planlagt for å erstatte hotellplattformen (QP) og den gamle prosessplattformen (PCP). BP hadde også utviklet planer for å dekke feltets energibehov med elektrisk kraft fra land. Den nye plattformen skulle være mottaksstasjon for kraft fra land. I 2012, ble PH-plattformen installert og Valhall er dermed det første feltet på norsk sokkel som har «konvertert» fra strøm generert av dieselfyrte kraftverk på plattform til kraft fra land.

Kulturminne Valhall

I dokumentasjonsprosjektet Kulturminne Valhall har Norsk Oljemuseum og samarbeidspartnerne Norsk olje og gass arkiv og Nasjonalbiblioteket samlet inn, registrert og tatt vare på et rikholdig arkivmateriale bestående av foto, film, klipp fra NRK radio og fjernsyn, gjenstander, publikasjoner, papirarkiv og foretatt intervjuer. Papirarkivet er kan en søke om tilgang til å se hos Statsarkivet i Stavanger. Resten av kildematerialet kan søkes opp på nettstedet www.kulturminne-valhall.no Der er det en mengde artikler om feltet, arbeidslivet og historien samlet på en enkel og oversiktlig måte – lett tilgjengelig fra pc, nettbrett eller telefon. Nettstedet er også tilgjengelig i en mini-utstilling i Norsk Oljemuseum. I denne årboken kommer flere av de utdypende artiklene om Valhall på trykk med ønske om at det skal gi mersmak til å klikke seg inn på nettstedet for ytterlige dypdykk.

